

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 55/21
2021 m. balandžio 15 d., Liuksemburgas

Sprendimas byloje C-194/19
H. A. / État belge

Prieglobsčio prašytojas turi turėti galimybę remtis aplinkybėmis, susiklosčiusiomis priėmus sprendimą dėl perdavimo, kurį jis skundžia

Kiekviena valstybė narė turi nustatyti ieškinių ir skundų, skirtų tokiai veiksmingai teisminei gynybai užtikrinti, pareiškimo procesines taisykles

Trečiosios šalies pilietis H. A. Belgijoje pateikė prieglobsčio prašymą. Tačiau Ispanijos valdžios institucijoms sutikus H. A. perimti savo žinion, jo prašymas buvo atmestas ir priimtas sprendimas jį perduoti Ispanijai. Netrukus į Belgiją atvyko ir H. A. brolis, kuris ten pateikė prieglobsčio prašymą. Tada H. A. apskundė sprendimą dėl jo perdavimo, nuroydamas, be kita ko, kad jų atitinkami prieglobsčio prašymai turi būti nagrinėjami kartu.

Tas skundas buvo atmestas motyvuojant tuo, kad H. A. brolis atvyko į Belgiją vėliau, nei buvo priimtas ginčijamas sprendimas, todėl į šią aplinkybę nebuvo galima atsižvelgti vertinant to sprendimo teisėtumą. H. A. pateikė kasacinį skundą *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Belgija), jame nurodė, kad pažeista jo teisė į veiksmingą teisinę gynybą, įtvirtinta reglamente „Dublinas III“¹ ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnyje. Neatsižvelgiant į tai, ar H. A. brolio atvykimas iš tikrųjų galėjo turėti įtakos už H. A. prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymui², *Conseil d'État* privalo nustatyti, ar prieglobsčio prašytojas turi galimybę remtis aplinkybėmis, susiklosčiusiomis po to, kai buvo priimtas sprendimas dėl jo perdavimo. Šiuo klausimu *Conseil d'Etat* nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą.

Didžiosios kolegijos sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad pagal Sąjungos teisę³ draudžiamos nacionalinio įstatymo nuostatos, kuriose numatyta, kad teismas, kuriam pateiktas skundas dėl sprendimo dėl perdavimo panaikinimo, jį nagrinėdamas negali atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias priėmus tokį sprendimą ir turinčias lemiamą reikšmę tinkamam reglamento „Dublinas III“ taikymui. Kitaip yra tuo atveju, jei šiame įstatyme numatyta speciali teisių gynimo priemonė, kuria gali būti naudojamos susiklosčiusiomis aplinkybėmis, su sąlyga, kad ją taikant suinteresuotojo asmens situacija gali būti nagrinėjama *ex nunc* ir tokio nagrinėjimo rezultatai privalomi kompetentingoms institucijoms.

Teisingumo Teismo vertinimas

Kad padarytų šią išvadą, Teisingumo Teismas priminė, jog reglamente „Dublinas III“⁴ numatyta, kad asmuo, dėl kurio priimtas sprendimas dėl perdavimo, turi **teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę** dėl to sprendimo ir kad skundas, be kita ko, turi būti susijęs su šio reglamento taikymo vertinimu. Teisingumo Teismas taip pat priminė, kad jau yra nusprendęs, jog tarptautinės apsaugos prašytojas turi turėti galimybę pasinaudoti veiksminga ir greita teisių gynimo priemone, kuri leistų jam remtis aplinkybėmis, susiklosčiusiomis vėliau, nei buvo priimtas toks sprendimas dėl

¹ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31; toliau – reglamentas „Dublinas III“) 27 straipsnis.

² Žr. reglamento „Dublinas III“ 2 straipsnio g punkte įtvirtintą sąvokos „šeimos nariai“ apibrėžtį ir šio reglamento 10 straipsnį.

³ Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis, siejama su jo 19 konstatuojamąja dalimi ir Chartijos 47 straipsniu.

⁴ Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis ir 19 konstatuojamoji dalis.

jo perdavimo, jei atsižvelgimas į jas turi lemiamą reikšmę tinkamam reglamento „Dublinas III“ taikymui⁵.

Vis dėlto Teisingumo Teismas pabrėžė, kad valstybės narės neprivalo organizuoti savo teisių gynimo sistemos taip, kad reikalavimas atsižvelgti į tokias aplinkybes būtų įvykdytas nagrinėjant skundą, kuriuo ginčijamas sprendimo dėl perdavimo teisėtumas. Iš tiesų Sąjungos teisės aktų leidėjas suderino tik tam tikras procesines taisykles, susijusias su sprendimo dėl perdavimo apskundimu, o reglamente „Dublinas III“ nepatikslinama, ar teisė į gynybą būtinai reiškia, kad teismas, kuriam paduodamas skundas, gali *ex nunc* išnagrinėti sprendimo dėl perdavimo teisėtumą. Taigi pagal procesinės autonomijos principą **kiekvienos valstybės narės teisės sistemoje turi būti nustatytos šios procesinės taisyklės** su sąlyga, kad jos nėra mažiau palankios nei taisyklės, reglamentuojančios panašias situacijas, kurioms taikoma vidaus teisė (lygiavertiškumo principas), ir kad dėl jų **netampa praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis** (veiksmingumo principas).

Šiuo atveju, kiek tai konkrečiai susiję su veiksmingumo principu, Teisingumo Teismas nurodė, kad skundu dėl sprendimo dėl perdavimo panaikinimo, kurį nagrinėdamas teismas negali atsižvelgti į priėmus šį sprendimą susiklosčiusias aplinkybes, kurios turi lemiamą reikšmę tinkamam reglamento „Dublinas III“ taikymui, **neužtikrinama pakankama teisminė gynyba, nes neleidžiama suinteresuotam asmeniui pasinaudoti iš šio reglamento ir Chartijos 47 straipsnio kylančiomis teisėmis**. Vis dėlto Teisingumo Teismas pridūrė, kad tokia teisminė gynyba, atsižvelgiant į visą bendrai vertinamą nacionalinę teismų sistemą, gali būti užtikrinta **specialia teisių gynimo priemone**, kuri skiriasi nuo skundo, skirto sprendimo dėl perdavimo teisėtumo kontrolei užtikrinti, ir kuri leidžia atsižvelgti į minėtas aplinkybes. Tačiau ši speciali teisių gynimo priemonė turi užtikrinti suinteresuotam asmeniui galimybę pasiekti, kad prašančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos negalėtų jo perduoti, **kai po sprendimo dėl perdavimo priėmimo susiklosčiusi aplinkybė trukdo jį vykdyti**. Tokia teisių gynimo priemonė taip pat turi užtikrinti, kad tuo atveju, kai dėl aplinkybės, susiklosčiusios priėmus sprendimą dėl perdavimo, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga tampa prašančioji valstybė narė, jos kompetentingos institucijos imtųsi būtinų priemonių šiai atsakomybei pripažinti ir nedelsdamos pradėtų šio prašymo nagrinėjimą. Be to, naudojimasis šia specialia teisių gynimo priemone neturi būti siejamas su sąlyga, kad suinteresuotam asmeniui būtų atimta laisvė arba kad sprendimas dėl perdavimo iš tikrųjų bus įvykdytas.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

⁵ Žr. 2017 m. spalio 25 d. Sprendimą *Shiri* [C-201/16](#), taip pat žr. Pranešimą spaudai [Nr. 111/17](#) ir 2018 m. sausio 25 d. Sprendimą *Hasan* [C-360/16](#).